Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIX. Cena lista je $6.00 Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., PETEK, 31. JANUARJA (JAN. 31), 1936 Subscription $6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 22

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Francija stoji pred novo, veliko politično krizo

Antifašisti so pozdravili padec Lavalove vlade, toda nevarnost fašizma še ni odstranjena. Nova vlada morda ostane do volitev, ki pridejo v nekaj mesecih. Francoski fašisti se zdaj prvič udeleže volitev, a ne pričakujejo dosti uspeha. Bolj ko na volitve se pripravljajo na puč

Pariz. — (FP) — Padec Lavalove vlade je prinesel veliko veselje vsem antifašističnim krogom, ki so organizirani v Ljudski fronti — socialisti, komunisti in socialni radikalci (liberalci). S padcem Lavalove vlade so fašisti, organizirani pretežno v Ognjenem križu, izgubili veliko, ker jih je Laval ščitil in jim šel na roko ob vsaki priliki.

Dasi smatrajo antifašistične sile novo Sarrautovo vlado za veliko pridobitev v boju proti fašizmu, to notranje situacije ne bo dosti spremenilo. Vsi opazovalci se strinjajo, da stoji Francija pred največjo politično krizo in dogodki po vojni. Sarrautova vlada je le nekakšna vrzel in brez močnih nog. Nobene garancije ni, da ne bo padla pred prihodnjimi državnimi volitvami, ki bodo najvažnejše po vojni. Vršile se bodo najbrž v maju ali juniju.

Te volitve bodo v veliki meri pokazale, če bo Francija ostala demokratična republika ali bo sledila Italiji in Nemčiji. Prvič od postanka se jih bodo udeležili tudi fašisti pod vodstvom svojega vodje poročnika de la Rocqueja, ki želi postati francoski Hitler, katerega v taktiki pridno posnema.

Francoski fašisti so sicer brez vsakega programa, toda imaje veliko pristašev. Njih edini program je vojaško vežbanje in hitre mobilizacije, ki se navadno vrše v zgodnjih jutranjih urah pred solnčnim vzhodom. Odlikujejo se predvsem radi absolutne discipline. De la Rocque je njih absoluten gospodar, kakor je v Nemčiji Hitler in v Italiji Mussolini. Pripravlja in vežba jih za "našo uro", ko se imajo fašisti polastiti vlade.

Kdaj pride ta ura, nihče ne ve, toda da se fašisti pripravljajo nanjo, ni nobenega dvoma. Nekateri so mnenja, da bodo poskusili s pučem kmalu po volitvah. Na večino glasov sicer ne morejo upati, ker jim to zmago onemogoča Ljudska fronta. In edino v tem se razlikuje sodobna Francija od Nemčije eno ali dve leti pred Hitlerjevo zmago: v združenju francoskega delavstva in vseh demokratičnih elementov v skupni antifašistični fronti. De la Rocque ne bo imel tako lahke poti kakor Hitler radi razcepitve nemškega delavstva.

Z denarjem so tudi francoski fašisti dobro založeni, ker jih financirajo municijski kralji, industrialisti in bankirji. In ker ne morejo upati na volilno zmago, smatrajo opazovalci, da bodo poskusili s pučem, če dobe veliko glasov. Tega se bodo mogoče poslužili tudi v nasprotnem slučaju in vse riskirali z drznim pučem. V vsakem slučaju bi, seveda odločala armada, v kateri imajo fašisti mnogo simpatičarjev. Vsled tega je tudi ena glavnih zahtev Ljudske fronte očiščenje armade teh elementov.

Če bi med francoskimi socialisti in komunisti ne bilo prišlo do zbližanja, kar je v skupno akcijo pritegnilo tudi liberalne elemente in nižje plasti srednjega razreda, bi fašisti skoraj gotovo danes že vladali v Franciji. Pod Lavalovo vlado so imeli približno enake ugodnosti za puč kakor jih je imel Mussolini ali pa Hitler. Padec njegove vlade pa je tudi to spremenil.

Vprašanje je, kaj bo z ozirom na to vprašanje storila Sarrautova vlada, namreč če bo razpustila fašistične oborožene skupine, kar je glavna zahteva Ljudske fronte. Če to stori, bo reakcijo seveda provocirala, v katerem slučaju lahko pride do odprtega boja.

Dogodki v Franciji bodo vsekakor silne važnosti tudi za druge dežele. Od boja med francoskimi demokratičnimi in fašističnimi silami vsekakor v veliki meri zavisi politični razvoj tudi v drugih državah. Vsekakor bodo prihodnje volitve pokazale, v katero smer se bo Francija končno nagnila.

Domače vesti

Operacija

Grand Haven, Mich. — Mary Lampe, članica društva 550 SNPJ, se je morala zadnje dni podvreči operaciji na nogi v Mercy Hospitalu v Muskegonu, Mich. Upamo, da kmalu okreva.

Nova članica za SNPJ

Calumet, Mich. — Družina Frank Majnarič je te dni dobila hčerko. Mati in dete sta zdravi. Spet nova članica za SNPJ!

Nov grob na vzhodu

Kitzmiller, Md. — Po dolgi bolezni je tu umrl Anton Smrdel, star 59 let in doma iz Trnja pri Št. Petru na Krasu. V Clevelandu zapušča dva brata in sestro.

Nov grob v Illinoisu

Livingston, Ill. — Tu je umrla Agnes Vidmar, stara 53 let in doma s Planine na Štajerskem. Prej je živela dolgo let v Kansasu. Zapušča moža in eno hčer v Chicagu, tu pa sina in tri hčere.

Nov grob v Sev. Dakoti

Conway, N. Dak. — Tu je umrl slovenski farmar George Šute, ki je svoječasno bival v okolici Calumeta, Mich. Bil je star naseljenec in doma iz Bele Krajine. Zapušča ženo in šest sinov ter pet hčera, ki so vse omožene in bivajo v okrožju bakrenih rudnikov v gornjem Michiganu.

Žalostne vesti iz starega kraja

Cleveland. — Karolina Hiti je prejela žalostno vest, da je v Belgiji umrl njen polbrat Franc Gornik, star 35 let in doma iz Nove vasi pri Blokah. Podlegel je poškodbam, ki jih je dobil pri delu v belgijskem rudniku.

Smrtna nesreča v rovu

Warsaw, Mo.—V tukajšnjem rovu je ubilo rojaka Vincenta Cestnika. Star je bil 56 let in doma iz Trbovelj. Tu zapušča ženo in štiri otroke.

Čez sto ranjenih pri novih izgredih v Egiptu

Kairo, 30. jan. — Nacionalistični dijaki so včeraj ponovno protestirali proti angleški nadvladi z uličnimi demonstracijami, pri katerih so se spopadli s policijo in čez sto dijakov je bilo ranjenih; na policijski strani je bilo 20 mož ranjenih. Policija je včeraj rabila novo sredstvo proti demonstrantom: brizgalno s črnilom, ki ga je policija brizgala študentom v obraz. Kriza egiptovske vlade še vedno traja.

Kongres mora dobiti denar za bonus!

To je dolžnost kongresa, pravi predsednik

Washington, D. C., 30. jan. — Predsednik Roosevelt je včeraj pismeno informiral kongres, da je njegova dolžnost poiskati denarne vire, ki pokrijejo bonde za izplačanje bonusa. Kongres je vrgel njegov (Rooseveltov) veto bonusnega zakona in zdaj naj bo kongres odgovoren za dohodke, ki so potrebni v ta namen.

Roosevelt je opozoril kongres, da je v zakonu določen le način izplačevanja, ni pa še določeno, kje naj vlada vzame dve milijardi in 249 milijonov dolarjev, na podlagi katerih lahko izda bonde. Kongres naj zdaj skrbi, da pride ta denar iz novih davkov ali na kak drugi način, če hoče, da bo bonus izplačan.

Kongresnik obsodil poklone kralju

Zbornica, ki je pretrgala sejo, ima "žabjo hrbtenico"

Washington, D. C., 30. jan. — Martin L. Sweeney, demokratski kongresnik iz Clevelanda, O., je včeraj ostro kritiziral nižjo kongresno zbornico zaradi tega, ker je zadnji teden odgodila sejo v počast spominu na angleškega kralja Jurija V. ob njegovi smrti. Sweeney je rekel, da nima nič proti osebi pokojnega monarha, toda on je bil simbol angleškega imperializma in ameriški kongres je pokazal "žabjo hrbtenico", ker se je poklonil simbolu tega imperializma. Sweeney bi rad vedel, kdaj je še angleški parlament pretrgal zborovanje v počast spominu na predsednika Združenih držav, ko je umrl. Nato je Sweeney, ki je irske narodnosti, slikal trpljenje in umore Ircev pred vojno in med vojno za časa kralja Jurija V.

John Collins, delavski pionir, umrl

Bil je aktiven v unijskem in soc. gibanju

Chicago. — John Collins, znan delavski pionir v Chicagu in tudi po drugih krajih Amerike, je prevaril vse svoje prijatelje in sodruge, ki so mu nameravali prirediti banket. Umrl je prošlo soboto in v sredo je bil njegov pogreb. Zadela ga je srčna kap. Bil je star blizu 70 let. Čikaški socialisti so mu nameravali prirediti banket v počast njegove 45-letne aktivnosti v delavskem gibanju.

Pokojnik je bil vnet unionist in socialist. Bil je Debsov sodobnik in vnet agitator. V mlajših letih je bil često na potu kot socialistični ali pa unijski organizator. Bil je mnogokrat tudi kandidat za razne politične urade na socialistični listi. S svojimi prepričevalnimi govori je marsikateremu delavcu odprl oči in ga pridobil za socializem in unijo. Član je bil unije strojnikov in pred več leti tudi član njenega glavnega odbora kakor tudi strankine eksekutive. V obeh organizacijah je bil aktiven do zadnjega, kolikor so mu moči dopuščale. Zadnja leta je bil nekaj časa neaktiven le vsled nesrečnega padca, pri katerem si je zlomil nogo, toda zadnje čase smo ga zopet videli na shodih in sejah. Kdor je poznal Johna Collinsa, ga bo ohranil vedno v spominu. Bil je agitator, bojevnik, poštenjak, gentleman in — sodrug. Časten mu spomin!

Pikete razpršili s plinskimi bombami

Pasivna stavka pri Firestonu; železničarji groze s stavko

Pekin, Ill., 30. jan. — V stavki delavcev pri tukajšnji tovarni American Distilling kompanije je včeraj prišlo do večjega nasilja, ko je dvajset deputijev, policajev in privatnih gardistov napadlo 75 piketov s plinskimi bombami in jih razgnalo. Napad je bil uprizorjen kot predpriprava za odprtje tovarne. Stavka je stoodstotna, ker so se ji pridružili tudi uradniški delavci.

Stavkovna straža je taborila v silnem mrazu ob poti, ki vodi do tovarne za žganje. Ker družba ne more odpreti tovarne, dokler bi stavkarji zapirali vhod, je organizirala močno četo privatnih in javnih gardistov, da napravijo pot skebom.

Akron, O., 30. jan. — V tukajšnji tovarni Firestone kompanije je prišlo do pasivne stavke, ko je družba odslovila unijskega delavca Claytona Dicksa. Vzrok njegove odslovitve je bil spor med Dicksom in nekim neunijskim delavcem. Družba se je seveda postavila na stran slednjega in odslovila Dicksa, ker najbrž ni računala na delavski odpor. In v tem se je motila.

Ko je šel unijski odbor do vodstva tovarne in zahteval vrnitev dela Dicksu ter nepristransko preiskavo spora, je naletel na gluha ušesa. Med delavci se je takoj pojavilo gibanje za pasivno stavko, do katere je prišlo včeraj. Delavci so prišli na delo, toda dela se niso dotaknili, pač pa sedeli ob stojih. To je storilo tisoč delavcev. In tudi vsi niso šli domov, ko je prišel na delo drugi šiht in tako sta sedela pri večina strojih po dva delavca. Dicks bo vsekakor dobil delo nazaj.

To je prvi organiziran odpor kavčukarskih delavcev v Akronu, odkar se je pojavila unija. Zmaga s pasivno stavko ji bo nedvomno prinesla novega prestiža in opogumila delavce.

St. Louis, Mo., 30. jan. — Na iniciativo vladnega posredovalca je skupni unijski odbor za en dan odložil določitev datuma, ko se ima pričeti stavka pri Mobile & Ohio železnici. Vladni posredovalec J. W. Carmolt je to sugestiral v svrho nadaljnjega pogajanja med unijami in družbo. Sporno vprašanje je vzpostavitev prejšnje plače, ki je bila reducirana za deset odstotkov.

Sovjetski učenjaki oživeli 3000 let stare žuželke

Moskva, 30. jan. — Sovjetska akademija znanosti je naznanila, da so bile pred kratkim oživljene žuželke, ki so bile čez 3000 let zakovane v zmrzlino v severnocentralni Sibiriji. Žuželke, ki so bile izkopane v 15 do 20 čevljev globoki šoti, katera se v tej globini nikdar ne otaja, zdaj normalno eksistirajo in nekatere so celo zaplodile nov zarod. Naznanilo ne omenja podrobnosti, niti metod revivifikacije.

Angleška akademija v Rimu zaprta

Rim, 30. jan.—Angleška akademija v Rimu, ki je poslovala zadnjih 112 let, je ta teden zaprla vrata. Vzrok so splošne razmere v Italiji, ki so nastale zadnje mesece, odkar so v teku sankcije Lige narodov proti Italiji. Tujezemska kolonija v Rimu se je skrčila in mladih fantov, ki bi se poslužili angleške akademije, je že tako malo, da se pouk ne izplača.

S KONVENCIJE RUDARSKE UNIJE UMWA

Lewis krtačil burbonce v delavskih in kapitalističnih vrstah

LEGISLATIVNI PROGRAM UNIJE

Washington, 30. jan. — Včeraj, drugi dan zasedanja, je konvencija rudarske unije UMWA sprejela brez opozicije priporočila eksekutive kot legislativni program unije. Na konvenciji je 1716 delegatov, ki zastopajo 95% rudarjev premoga v tej deželi, po izjavi poročila eksekutive.

Glavne točke legislativnega programa so:

1. Vzdržanje in obramba Guffeyjevega zakona za kontroliranje premogovne industrije.

2. Vzdržanje in obramba Wagnerjevega delavskega zakona.

3. Sprejetje postave za skrajšanje delovnika na 30 ur v tednu za vse industrijske delavce.

4. Zakonska omejitev moči vrhovnega sodišča, da ne bo moglo proglašati po kongresu sprejetih zakonov za neustavne.

5. Podpiranje zakonodaje za brezposelnostno in starostno zavarovanje.

6. Gradnja primernih pa cenenih delavskih stanovanj.

7. Protektiranje ustavnih pravic do svobode govora in tiska.

Proti temu programu ni bil noben delegat, le eden je urgiral konvencijo, naj odreče podporo administracijskemu programu za socialno zaščito in se izreče za zakonski načrt senatorja Frazierja in kongresnika Lundeena.

Washington. — (FP) — V svojem otvoritvenem govoru je John L. Lewis bičal burbonce, ki se zbirajo pod zastavo Lige svobode, in tudi staro gardo v Ameriški delavski federaciji. O Al Smithu je rekel, da je "gobezdaški posnemalec oslov," Roosevelta pa je imenoval za "največjega humanitarnega predsednika Združenih držav."

"Slišal sem Al Smitha, ko je rekel, da ljudje z East Sideja (predel revežev v New Yorku) se ne morejo nasititi niti ogreti z ustavo Združenih držav ali pa z odloki vrhovnega sodišča," je bil Lewisov odgovor na Smithov napad na administracijo na "milijardskem banketu" Lige svobode. Delavci danes čutijo enako," je dostavil. Tem besedam so delegatje burno aplavdirali.

O eksekutivi Ameriške delavske federacije, ki je zborovala te dni v Miamiju in odredila razpust Odbora za industrijsko organizacijo, je rekel, da je "zagrebla svojo glavo v zlati pesek Floride in pričela izdajati ukaze." Kritiziral je njen odlok in dostavil, da bo "ta konvencija izdala svoje manifeste in dala navodila svojim odborникom."

Z vprašanjem organiziranja delavcev v industrijskih unijah se je eksekutiva bavila tudi v svojem poročilu in zagovarjala delo Odbora za industrijsko organizacijo. Zelo kritično se je obregnila tudi ob Williama Greena, katerega je povabila, naj nagovori konvencijo. "Povsem mogoče je, da bo sedaj kot predsednik Ameriške delavske federacije lahko ovrgel logiko svojih lastnih argumentov v prid industrijskemu unionizmu, katero stališče je zastopal, ko je bil spoštovan uradnik te unije."

"Izkušnje četrt stoletja demonstrirajo, da ni mogoče or-

(Dalje na 3. strani.)

Nov škandal v illinoiski kaznilnici

Umor abnormalnega Loeba odkril silno gnile razmere

Chicago, Ill., 30. jan. — Afera umora Richarda Loeba, svetovno znanega sokrivca pri notoričnem umoru 12-letnega Franksovega dečka v Chicagu pred dvanajstimi leti, je odkrila nov škandal v državni kaznilnici v Statevillu pri Jolietu, v kateri sta se Loeb in njegov tovariš Nathan Leopold nahajala v dosmrtnem zaporu.

Richard Loeb je bil zadnji torek dobesedno zrezan z britvijo po kaznjencu Jamesu Dayu v jetniški kopalnici. Oba sta bila popolnoma — naga, ko se je med njima vnel boj, in ko je Loeb pritaval iz kopalnice, je krvavel iz 56 ran. Umrl je nekaj ur kasneje v jetniški bolnišnici. Mrliškoogledna porota je v sredo zaslišala morilca Daya in čuvaje, ki so prvi pritekli na lice umora. Day je tajil, da je on ukradel britev v jetniški brivnici kakor je bil sprva obdolžen. Rekel je, da je Loeb imel britev in on mu jo je iztrgal iz roke v samobranu.

Day je dalje izpovedal, da ga je Loeb že od zadnjega junija neprestano nadlegoval in nagovarjal k nemoralnim dejanjem. Loeb mu je tudi preskrbel boljše delo v jetniški pisarni. Rekel mu je, da on ima velik vpliv v kaznilnici in lahko preskrbi dobro službo komur hoče; ponujal mu je tudi denar rekoč, da redno prejema dovolj denarja od svojega brata v Chicagu. Povedal mu je tudi, da so že mnogi drugi v kaznilnici bili njegovi "ljubčki" in bili so dobro poplačani.

Day, 24-letni tat iz Chicaga, se mu je pa upiral in ni hotel pristati na njegove zahteve, nakar mu je Loeb grozil, da mu odvzame službo v pisarni in končno mu je grozil s silo. Zadnji torek ga je z britvijo v roki prisilil, da je šel z njim v kopalnico in da se je slekel; on sam je bil tudi slečen. V odločilnem momentu je Day zgrabil Loeba za roko in mu iztrgal britev, s katero je potem sekal po njem toliko časa, da ga je prepodil iz kopalnice.

Čuvaji so potrdili, da sta bila oba naga, ko so na krik prileteli na lice mesta in da je Loebu krilila iz 56 ran. Mrliškoogledna porota je potem izročila Daya veleporoti v Jolietu pod obtožbo umora.

Mrliškoogledna porota je dognala, da je bil umor Loeba posledica velike zanikrnosti v kaznilnici s strani odgovornih uradnikov. Poklicali so jetničarja Jos. E. Ragena na odgovor, toda on je zanikal odgovornost. Jetničar bo moral pojasniti, zakaj je Loeb imel tak privilegij, da je lahko prejemal denar v zapor in da je lahko svojim izvoljencem dobavljal dobre službe. Zakaj je imel prostost, da je lahko terroriziral in zlorabljal sojetnike?

Clarence Darrow, glasoviti odvetnik, ki je branil Loeba in Leopolda ob času procesa, je zdaj izjavil, da je bolje za Loeba in vse druge, da je — mrtev.

Hitler pogostil svoje privatne čete

Berlin, 30. jan. — Danes so potekla tri leta, kar je Hitler s svojimi naciji osvojil oblast nad Nemčijo in naznanil, da v štirih letih uresniči svoj program, če ne, naj ga Nemci ubijejo. Zdaj ima še eno leto časa, da izpolni svojo nalogo. Triletnico svojega režima so naciji danes proslavili z velikimi vojaškimi paradami, cerkvenimi ceremonijami, radiogovori in drugim hrupom. Hitler je osebno pogostil 30,000 mož svoje privatne telesne straže.

TERORIZIRANJE DELAVCEV V INDIANI

Za obsedno stanje v dveh okrajih ni bilo nobenega povoda

VOJAŠKA DIKTATURA

New Albany, Ind. — Governer McNutt, bivši poveljnik Ameriške legije, je razvil posebno tehniko za razbijanje delavskih organizacij. Ta tehnika močno diši po fašizmu.

Kot je bilo že poročano, je governer McNutt zopet v dveh nadaljnjih okrajih razglasil obsedno stanje, v okrajema Floyd in Clark v južnem delu države. Pod izjemnim stanjem se sedaj nahajajo že štirje okraji.

V zadnjem slučaju ni bilo niti toliko povoda za proklamiranje izjemnega stanja ko na primer lansko leto v Terre Hautu (okraj Vigo). Governer ga je proglasil zgolj v stavkolomske namene. Z vojaško diktaturo hoče ukrotiti delavce pri M. Fine & Sons Mfg. kompaniji, ki ima v Indiani dve tovarni za srajce, eno v New Albanyju, drugo v Jeffersonvillu. V teh tovarnah uposluje okrog 1300 delavcev.

Governer je priskočil družbi na pomoč in v omenjena mesta poslal 600 vojakov, ker ni sama mogla zdrobiti stavke. Stavka v obeh tovarnah traja že od prošlega oktobra. Pričela se je povsem spontano, ko je družba naznanila redukcijo mezd za 40% in podaljšanje delovnika na 45 ur na teden. Delavci so se nato organizirali v United Garment Workers uniji, ki je prevzela vodstvo stavke.

S teroriziranjem stavkarjev in ljudstva, ki je bilo na njih strani, je državna oblast pričela že nekaj dni pred napovedjo obsednega stanja. Nad obema mestecema so se pojavili vojaški aeroplani, kar je dalo povod govoricam, da mislijo bombardirati prebivalstvo. Ljudstvo na splošno je militantno, toda ignorantno. In med slabo poučenim ljudstvom so vojaški aeroplani povzročili velik strah.

Pravcati teror pa se je pričel s prihodom vojaštva, ki je v obeh mestecih prevzelo oblast. Okrog obeh tovarn omenjene družbe so vojaki napravili širok kordon, v katerem so uključena tudi stanovanja in prepovedali prekoračiti ga. In ker je stanovalo več stavkarjev v bližini tovarne, to je v prepovedanem pasu, jih je vojaštvo enostavno aretiralo, nekaterim, ki so bili slučajno odsotni, je pa prepovedalo vrnitev na dom.

Tudi vsi shodi in seje delavskih organizacij so prepovedane. Ker se to mesiece slučajno nahaja tik meje ob reki Ohio, je centralna unija v New Albanyju premestila svoje seje v Louisville, Ky., ki se nahaja na nasprotnem bregu reke Ohio.

Naloga vojakov je, da protektirajo skebe in da terorizirajo delavstvo. Oboroženi so kakor bi šli v vojno. Vsak skeb se mora registrirati pri vojaški komandi, nakar dobi protekcijo. Toda prve dni obsednega stanja je družba s pomočjo vojaštva poslala v tovarne v obeh mestih le okrog 150 garjevcev, ki prejemajo po pet dolarjev na dan, kakor pravijo stavkarji.

Za pobijanje obsednega stanja in za pomoč stavkarjem je bil organiziran posebni odbor, katerega tvorijo unije, konzumenti, davkoplačevalci, cerkvene in državljanske (civic) skupine ter socialistična stranka. Prva naloga tega odbora je zbiranje živeža za stavkarje. Vo-

(Dalje na 3. strani.)

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročnina: za Združene države (izven Chicago) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (članki, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, da je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju, na primer (Dec. 31, 1935), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Stari in novi pogani

Vest iz Berlina se glasi, da so katoliški škofje v Nemčiji v pastirskem listu ožigosali gibanje "novega poganstva" med hitlerjevci. Nemškim katolikom je prepovedano čitanje nacijskih "novopoganskih" listov in držati se morajo proč od nacijskih "novopoganskih" organizacij.

Nacijsko "novo poganstvo" stremi menda za tem, da se oživi ljudska religija starih Germanov, prednikov današnjih Nemcev. Če je to res, ni to nobeno novo poganstvo, temveč zelo staro, ki pomeni, da se Nemčija vrne nazaj 2000 let. Da je to res poganstvo, so škofje v pravem. Zelo absurdno in barbarsko poganstvo!

Toda katoliški škofje v Nemčiji ali kjerkoli računajo s strašno ljudsko ignoranco, kadar očitajo drugim poganstvo — nočejo pa priznati poganskega izvora krščanstva.

Krščanske vere — rimsko-katoliška, pravoslavna in vse protestantovske ter ostale, o katerih sami ne vemo koliko jih je — so mešanica cele vrste poganskih religij iz orienta, Male Azije, Egipta in Evrope, ki so živele v starem veku. Krščanstvo je mešanica poganskih religij po doktrinah ali dogmah, obredih, simbolih in rekvizitih (cerkveni kostumi, oltarji, podobe itd.).

Vsak pošteni zgodovinar to poriča. Glavne dogme krščanstva so "izvirni greh", "padec v raju", "odkupitev človeštva po včlovečenem bogu, porojenem iz device", "božanska trojica" itd. Vse te dogme ali doktrine so živele tisočletja pred krščanstvom v poganskih verah v Indiji, Perziji, Asiriji, Babiloniji, Egiptu, med starimi Grki in Rimljani, med starimi Etruščani in Kelti, pri raznih drugih barbarskih narodih v Evropi in deloma tudi med starimi Kitajci. Enake doktrine so našli tudi pri Indijancih v Mehiki in Južni Ameriki.

Krščanski simbol križa je bil poznan pri poganih v mnogih deželah stoletja pred krščanstvom; prav tako krst in "zavživanje boga v obliki kruha". Vse to so začetniki krščanstva prevzeli od poganov, predelali po svoje in krstili z drugim imenom. Od grških, rimskih in egiptovskih poganov so prvi kristjani prevzeli obrede, temple, obleke, podobe, kult Marije z "deviškim materinstvom", polbogove in polboginje v obliki "svetnikov" in "svetnic", stare poganske prazнike in druge slične barbarske reči. Od starih Judov so prevzeli moralne zapovedi in babilonsko pravljico o "ustvarjenju sveta" in "izvirnega greha"; nekatere moralne predpise so prevzeli tudi od budistov in konfucionistov (Kitajcev).

Vse te doktrine, ki so živele stoletja in tisočletja pred Kristom, so postale jedro krščanske religije. Da se je krščanska religija ohranila in si podjarmila vso Evropo in velik del ostalega sveta, sta bila dva vzroka. Prvi je bil dobra propaganda med bednim in najnevednejšim ljudstvom; ta propaganda je takoj od začetka, kakor dela še danes, operirala z lažjo in sleparijami. Drugi vzrok je bil rimski cesar Konštantin, ki je v 4. stoletju sprejel krščansko vero z namenom, da mu bodo "odpuščeni" številni zločini umorov, ki jih je imel na svoji vesti. Ta cesar je prvi razglasil krščanstvo za državno vero in potem je to vero z mečem usilil ljudem. Vse čase potem se je krščanska cerkev obdržala in razširila s silo orožja na eni strani in z nasilnim zatiranjem vseh drugih religij in vsake svobode znanstva na drugi strani do današnjih časov.

Radi bi torej vedeli, kaj je bistvene razlike med krščanskim poganstvom in nacijskim novim poganstvom v Nemčiji. Obe poganstvi izvirata iz starih ljudskih bajk in obe računata z ljudsko ignoranco in silo za svoj obstoj.

Nemogoče je v tem kratkem članku povedati vsaj glavne obrise strašne zgodovine razvoja poganskih praznoverstev v teku dolgih tisočletij in kako se je iz kopice teh poganskih praznoverstev — in pod pritiskom ekonomskih ter političnih okoliščin — razvila krščanska vera ter krščanska cerkev pred dva tisoč leti. Samo za glavne obrise bi treba debelo knjigo.

Čitatelj, ki se zanima za to zgodovino in ki čita angleško, naj dobi v roke knjigo "Bible Myths and Their Parallels in Other Religions". Ta knjiga je bogat vir informacij.

Glasovi iz naselbin

Odgovor in pojasnilo

Milwaukee, Wis. — "Delavci vsega sveta, združite se!" Te besede je zapisal Karl Marks pred mnogimi leti in od takrat se v delavskem tisku mnogokrat ponavljajo ter donijo med naprednomislečimi ljudmi in bodo v spodbudo delavstvu, da se združi, dokler bo človek živel na zemlji.

Obžalovanja je vredno, da nekateri ljudje teh lepih Marksovih besed, dasi jih bi lahko, ne razumejo, posebno ne taki kakor je lastnik in urednik milwauškega Obzora in pa Frank Britz, ki je, kakor sam trdi, že bil nekoč "socialist," pa sedaj privoli svoj podpis pod tako podel dopis kakršen je izšel v Obzoru št. 367, v katerem blatita mene samo zato, ker želim, da se bi uresničile gori omenjene Marksove besede. Jaz imam trdno vero, in mislim, da jo imajo tudi vsi napredni delavci, da le s političnim in gospodarskim združenjem bomo dosegli tisti zaželjeni cilj, do katerega se delavstvo trudi priti že mnogo let. Jaz ne mislim reči, da bomo dosegli cilj z družitvijo samih Slovencev. Nikakor ne, združiti se morajo v svoji delavski politični, to je soc. stranki vsi delavci, neoziraje se na narodnost. Kajti šele z združeno močjo vsega delavstva bomo prebili steno kapitalizma ter dosegli zaželjeni cilj, s katerim se bomo osvobodili izpod kapitalistične mezdne sužnosti.

Nisem bil, nisem in nikdar ne bom proti slovenskim kandidatom, pa tudi če bi bili moji osebni sovražniki, ako so postavljeni na volilno listo ali glasovnico od delavske, to je soc. stranke. Prav tako nisem proti kandidatom drugih narodnosti, če kandidirajo na soc. listi. Odločno pa sem proti kandidatom, pa naj bodo slovenski ali kdorkoli — moj sin, hči, žena, brat ali pa najljubši sorodnik — če kandidirajo na demokratski ali republikanski listi, in sicer zato, ker ti dve stranki sta protidelavski, ker zastopata protidelavske interese in se tukaj v Milwaukeeju ironično imenujeta "nonpartisan".

To si naj dobro zapomnijo vsi oni Slovenci, ki se zbirajo okrog tabora "same-slovenske" politike, katera jim je usiljena od demokratov z maršalom Obzorovega lastnika in obenem urednika na čelu!

V gori omenjenem dopisu tudi čitam, da je bil "naš" slovenski kandidat za aldermana pete warde nekoč socialist, prav tako tudi Frank Britz. Priznam, da sta nekaj časa bila člana soc. kluba št. 37, pa ne radi socialističnih smernic in principov, temveč radi osebnih interesov. Frank Britz zato, ker si je mislil, kakor hitro postane član soc. stranke, da mu bodo pričele leteti na krožnik kar že pečene čikne. Aspirant za slovenskega aldermana pa zato, ker si je mislil, da ga bo klub nominiral za državnega poslanca. Toda te lepe želje se niso uresničile ne prvemu ne drugemu. Prvemu ne zato, ker v tako kratkem času, ko je bil on član soc. stranke, se niso mogle, drugemu pa zaradi nezadostnega znanja socializma. Pa sta oba pustila klub, namesto da bi ostala v njem in se vzposabljala za nadaljnje borbe proti sedanjemu kapitalističnemu krivičnemu sistemu. Posebno slovenskemu aldermanu bi bilo to priporočljivo, kajti kadar bi bil zadosti podkovan z idejami in smernicami socializma, bi mu bilo z lahkoto dobiti nominacijo, bodisi za ta ali oni urad.

Britz pravi, da je že bil nekoč socialist in da noče biti več. Čudna logika, kaj ne, iz katere se vidi, da Britz ni bil še nikdar socialist in najbrž tudi ne bo. Kajti kdor se toliko nauči o socializmu, da ve, kaj hoče, ne bo nikdar več drugo ko socialist, pa če pripada k stranki ali ne, zato, ker drugače mu ne dopusti njegova vest. Torej s tem je dokazano, da bivšega socialista ni in ga nikdar ne bo. Ni res, kakor trdi Britz, da če le k stranki pripadaš, pa si socialist. O tem se lahko prepriča sam nad seboj. Kadar se je vršila klubova seja, se je udeležil, ob nedeljah sem ga pa večkrat videl izginiti kot pohlevno ovčico s klobukom v roki skozi cerkvena vrata pred oltar, menda molit k Bogu in gotovo si je mislil: "Če mi ne bodo socialisti pomagali k boljšemu življenskemu obstanku, mi bo pomagal Bog."

Britz dalje trdi, da sem že bil komunist, sedaj da sem pa spet socialist. Rečem naj le to, da odkar sem spoznal socializem, še nisem spremenil svoje ideje in je nikdar ne bom, pa naj Britz in urednik Obzora govorita kar hočeta, kaj sem, dokler se jima zljubi. Obenem pa ju tudi vprašam, kakšno razliko vidita med socializmom in komunizmom? Jaz vidim pri njih le to, da se oboji borijo za eden in isti cilj — za osvoboditev delavstva izpod kapitalistične mezdne sužnosti. Onadva pa najbrž ne vidita v obojih drugega ko podle demagoge.

Dalje Britz trdi, da so mi klubovi člani nekoč na neki seji radi neke malenkosti vrata pokazali. Priznam to, priznam pa tudi to, da mi jih niso radi tiste malenkosti, ampak radi osebne mržnje par vodilnih članov. Britz oziroma Obzorov urednik trdi tudi to, da sem nekoč organiziral slovenski komunistični klub, kateri da se je pozneje razpustil, kar pa ni resnica. Resnica pa je, da sem organiziral klub, ki smo mu dali ime "Slovenski izobraževalni klub Ivan Cankar," in je obžalovanja vredno, da se je razpustil, kajti bil je potreben takrat in je še, le če se bi Slovenci hoteli udejstvovati v njem in se učiti o delavski politiki ter o ekonomskih vprašanjih z delavskega stališča. Posebno pa bi bil tak klub priporočljiv za take ljudi kot je Frank Britz, ki potrebuje mnogo, mnogo poduka.

Kar se te zadeve tiče, je od moje strani končana, pa četudi si Britz in Obzorov lastnik in urednik, obenem, ob mene še tako brusita jezike.

Joseph Ulv, 16.

Smrt zavednega rojaka

South Allen, Pa. — Dne 9. jan. je tukaj umrl Viktor Peran po šestdnevni bolezni za pljučnico. Pogreb se je vršil 11. jan. po civilnih obredih. Udeležilo se je mnogo občinstva vseh narodnosti. Pokojnik je bil star 48 let. Tu zapušča ženo, dva sinova in hčer, vsi trije so že odrasli.

Pokojni Viktor Peran je bil doma iz Trsta od Sv. Ivana. Govoril in pisal je slovenski in italijanski, oboje izredno dobro. Bil je močan ko hrast ter vesele narave, v čemer mu ni bilo para. Bil je vseskozi naprednjak, imel je veliko zbirko naprednih knjig, slovenskih in italijanskih, dalje slike pokojnega Debsa in Matteottija, katerega je dal Mussolini umoriti. Bil je naročen na italijanski socialistični list La Stampa Libera, katerega je tudi širil med Italijani. Udejstvoval se je med naprednimi Italijani ter bil član italijanskega društva proti fašizmu. Vedno se je gibal v naprednih vrstah. Bil je velik sovražnik stavkokazov.

Ko smo bili tu na štrajku leta 1919, je bil Viktor vedno prvi med piketi na straži in ostale urgiral, da moramo z lepo besedo delavce od stavkokaštva odvračati, toda če ne bo šlo zlepa, se jim pa drugače pokaže. Ko smo bili tako nekega večera na piketni straži, smo opazili, ko sta šla dva stavkolomca, doma iz Like, na nočno delo po skrivnih potih, oblečena v dolge kožuhe, ki sta jih prinesla iz Like. Dva mlada Čeha z Viktorjem vred sta tekla za njima. Viktor je enega s palico tako urezal po zadnji plati, da mu je precejšen del kožuha odbil ter z njega potegnil. Ličan jo je kar ubral naprej le s polovico kožuha na svojih plečih. Naslednji dan so otroci odbiti del kožuha na vrv navezali in ga vlačili po naselbini ter vpili, da vlečejo skeba. Kmalu po tem dogodku sta se omenjena Ličana od sramu kar izgubila iz naselbine, ker nista imela miru niti pri svojih rojakih.

Pokojni Viktor je prišel v dotiko tudi z dvema 100% Amerikancema in ju skušal odvrniti od stavkokaštva. Onadva sta ga pa kar napadla in nista nič računala na njegovo odpornost. Rezultat je bil, da sta komaj utekla brez klobukov z razbitima bučama. Med skebi je bil tudi eden Slovenec, ki se še danes tukaj nahaja. Kot izgleda, mu stavkokaštvo ni drugega prineslo kot le zaničevanje in sramoto, končno pa je bil prvi na relifni listi! Od takrat ga zavedno delavstvo prezira in je skrajno osovražen. Pokojni Viktor se je večkrat izrazil, da med vsemi hudodelci najbolj sovraži stavkokaze, kajti oni niso v korist ne sebi ne človeški družbi, država pa mora drago plačevati pobojnike, da jih ščitijo.

Dragi prijatelj Viktor! Odšel si od nas, a mi ti bomo ohranili trajen spomin! Družini Peran moje globoko sožalje!

Ernest Tomažin.

O dnevniku in ubiti AAA

Willard, Wis. — Prigibno pošiljam polletno naročnino za dnevnik Prosveto. Že 19 let pošiljam naročnino Prosveti. Takrat in do pred par leti smo Prosveto prejemali šestkrat na teden. Potem smo vsled depresije po tolikih letih napredka nazadovali. Depresija je največ kriva, da naš dnevnik ne izhaja šestkrat v tednu. Pa tudi mi naročniki smo nekoliko krivi, da ne izhaja ob sobotah. Ker se štejemo k naprednim, bi bilo tudi to napredno, če bi vsak svojo naročnino sam poslal na upravništvo. Podpisani vedno sam pošilja naročnino in to že 19 let. Če bi vsi naročniki tako storili, mislim, da bi naš dnevnik lahko izhajal šestkrat v tednu.

V dopisih sem čital, kako je naročnikom hudo, ker ne prejemajo sobotne številke, ki so jo navadno prejeli ob pondeljkih. Res je tako, saj bi človek rad dal tudi pet centov, če bi jo mogel dobiti. Pa poznam med nami člane SNPJ, ki so naročeni na A. S. Agitacije torej manjka!

Odkar je najvišje sodišče ubilo AAA, smo farmarji že občutili posledice na cenah naših produktov. Marsičemu se je že znižala cena. Roosevelt je hotel farmarjem dati dobro ceno za njih produkte, nikdar pa mu ni prišlo na pamet, da bi morali tudi delavci imeti dobre plače, da bi lahko pokupili farmske pridelke. AAA ne bi nikdar smela priti na površje, kajti Amerika ni še nikdar imela preveč farmskih pridelkov. Če bi le ljudje imeli denar, bi vse pokupili in potrosili, tako da bi bilo vsega premalo in farmarji bi prejeli pošteno plačilo za svoje produkte. Burbonci ne znajo in ne vedo, kako bi izboljšali razmere farmarjev in delavcev; njim je le za privatne profite.

Roosevelt je cene farmskih pridelkov uničil; če jih ne bi bil on, jih bi pa kapitalisti, tako da bi ljudje vseeno trpeli pomanjkanje. Ko je bil Hoover za predsednika, je Amerika imela dosti prašičev, toda brezposelni so vseeno morali jesti le parklje.

Joe Ulesich.

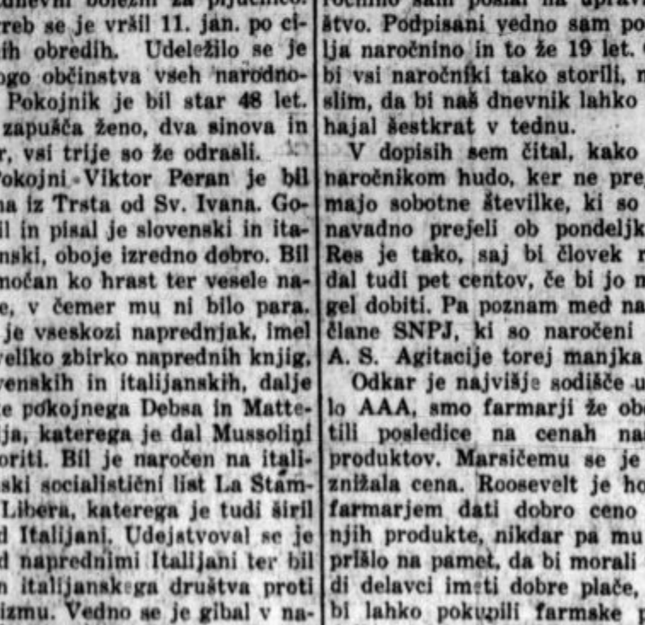

—Federated Pictures.

Mesto Chiasso ob meji Švice in Italije, skozi katero je šlo blago v fašistično državo, dokler ni pričela Liga narodov izvajati ekonomskih sankcij.

Poročilo in zahvala

Strabane, Pa. — Zadnje dni je tukaj pritisnila huda zima s snežnim viharjem in toplomer je kazal 20 stopinj pod ničlo. Vsled tega je bil tudi promet nekoliko paraliziran in šolarji so morali ostati doma za par dni silnega mraza. Pravijo, da že več ko 20 let ni bilo v tej državi takega mraza.

Ker imam preobilo časa, ko pestujem zlomljeno nogo, premišljujem, koliko bolečin mora človek prestati, ko mu v bolnišnici zdravniki zlomljene kosti ravnajo. To pa ve le tisti, ki sam izkusi. V bolnišnici v Pittsburghu sem se nahajal čez tri mesece radi zlomljene noge in drugih poškodb, katere sem dobil, ko je name padlo kamenje pri izpodrezovanju premoga. Prav tako je bil pobit moj sodelavec.

Dolgi so dnevi in dolge noči, ko ležiš na postelji, pa se ne moreš nikamor ganiti; odvisen si od drugih, od bolniške strežnice, da ti postreže. Najbolj te pa razveseli, če te pride obiskat prijatelj ali znanec, tako da vsaj nekaj časa kramljaš z njim, da hitreje mine čas. Vselej sem bil žalosten, ko sta odhajali žena in hčerka ter številni prijatelji, misleč, sedaj bom pa spet nekaj dni sam. Sedaj sem doma že več ko mesec dni v oskrbi svoje žene in hčerke, kjer se človek veliko bolje počuti kot v bolnišnici. Iskreno se zahvaljujem vsem številnim prijateljem, ki so me obiskali v bolnišnici in tudi sedaj na domu, za njihovo naklonjenost. Ako se bi kateri kdaj nahajal v bolnišnici, česar ne želim nikomur, ga bom drage volje obiskal. To se lahko pripeti vsakemu.

Ker ne delam že dolgo časa in tudi ne bom sposoben za delo nekaj mesecev, moram povedati, da bi prišel s svojo družino v revščino, ako bi ne bil član podporne organizacije. Tako se pa vsaj deloma krijejo stroški s podporo, ki jo prejemam od SNPJ, katere član sem že 20 let. Noben delavec naj bi ne bil brez podporne organizacije v sedanji kapitalistični družbi. Prej mora priti socialni preobrat, da bodo podporne organizacije nepotrebne.

John Kosmach, 138.

Zahvala

Library, Pa. — Kot brata popokojnega Martina Kokalja, me veže dolžnost, da se zahvalim za vsa dobra dela, ki so jih rojaki storili v prid bratove družine, katero je zadela nepričakovana smrt v Augitoniji pri Cheswicku, kjer stanujejo. Mojega brata je povozil avtomobil dne 25. dec. m. l. Voznik, ki ga je podrl na tla, ga je enostavno pustil ležati na cesti v snegu. Ko je prišel drugi avtomobilist, je ustavil in s pomočjo drugih so ponesrečenega brata odpeljali v bolnišnico, kjer je po par urah trpljenja umrl. Iskrena hvala vsem, ki so nudili pomoč prizadeti družini in tudi meni in moji družini, ko smo bili tam. Imena vseh mi niso znana. Pokojnemu bratu želim mirnega počitka v hladni zemlji ameriški, njegovi družini pa naše sožalje!

Joseph Kokalj in družina.

Veselica

East Palestine, O. — Tukajšnja mladina bo priredila veselico v prid Johnu Kaviču ml. v soboto, dne 8. feb. John je bil namreč po nesreči obstreljen pri lovu na zajce in izgubil je desno oko. Pri JSKJ je bil zavarovan le za smrtnino. Vsled tega mu tukajšnja mladina hoče pomagati. Vabljeni ste vsi rojaki od tu in iz bližnjih naselbin, da se udeležite. Pripomniti moram, da John ni bil zavarovan za bolniško podporo zaradi slabih delavskih razmer.

Anton Brelih,
tajnik društva 55.

Pismo iz Clevelanda

Oni dan (24. jan., da bom točen) sem videl na naši slavni St. Clairski aveniji koščeno kljuse, ki se je rezgetajoč krohotalo ter kazalo svoje velike rumene zobe, drugi dan pa sem zvedel, da so tisti dan vse vrane in srake na Šenklerju postale hripave od krohotanja. Poizvedujoč, kaj je dalo povod temu konjskemu, vranjemu in sračjemu krohotu, sem dognal, da je brihtni urednik Ameriške Domovine v svojem pohlevnem odgovoru na lekcijo tukajšnjega hrvaškega župnika Domladovaca zapisal med drugim tudi sledeče:

" 'Z zlohotnostjo napram nikomur, z ljubeznijo napram vsakomur,' je dejal veliki Abraham Lincoln, in tega se tudi mi držimo!"

Ko mi je ta čudoviti cvet Lojzetove pozabljivosti prišel pred oči, sem seveda razumel, da se kljuse, vrane in srake niso mogli vzdržati smeha, in čudno se mi le zdi, da niso popokali od smeha. Ameriška Domovina pa "zlohotnost napram nikomur" in "ljubezen napram vsakomur" — ali ste že kdaj slišali kaj bolj smešnega in nemogočega? Ne verjamem.

* * *

Jaka, ki zabava čitatelje A. D. pod naslovom "Če verjamete al' ne," je dobil resnega konkurenta v osebi clevelandskega kaplana Matije Jagra, ki je dne 25. jan. v istem listu začel priobčati "humoristično" kolono pod prozaičnim naslovom "Beležke". Ampak, verjemite ali ne, meni se Jaka mnogo bolj dopade, ker ni le bolj zabaven, temveč tudi bolj originalen. V primeri z gospodom Matijo je Jaka naravnost ženijalen humorist . . .

* * *

Joško Penko, zastopnik A. D. in svoje dni član društva št. 53 SNPJ, se je dne 25. jan. razkoračil v omenjenem listu ter na moč domišljavo in zagrizeno napadel ljudi, ki v imenu človekoljubja protestirajo proti preganjanju političnih nasprotnikov in mučenju političnih jetnikov v Jugoslaviji. Joško istoveti režim z ljudstvom in državo in zmerja z izdajalci vse, ki kritizirajo režim zaradi njegovih napak in grehov. Dejstvo, da je Jugoslavija dala zavetja tisočem primorskim rojakom, v Joškovih očeh menda docela opravičuje preganjanje političnih nasprotnikov režima — ne države! — in teptanje najosnovnejših človeških in državljanskih pravic! Joško seveda pozablja, da so prizadeti tudi nekateri primorski rojaki, ki so pribegli v Jugoslavijo izpod Mussolinijeve strahovlade ter zašli z dežja pod kap. Nu, toda to so ljudje drugačne sorte kot Joško, ki jih vsled tega najbrž nič ne šteje več med svoje rojake. Joško, kateremu se je že večkrat očitalo, da je fašistično usmerjen, si je s tem napadom sam dal pečat fašista.

* * *

Joško v omenjenem izbruhu tudi dokaj neskromno omenja neke zasluge, ki da jih je imel pri ustvaritvi Jugoslavije. Jaz ne bom rekel, da mož nima nobenih takih zaslug, lahko ima celo velike take zasluge, ampak rečem pa, da nisem edini, ki se čudi, zakaj ni Joško počakal v Jugoslaviji, da bi ga bili nagradili za njegove zasluge. Zakaj ni ostal tam, da bi užival "dobrote" beograjskega polufašizma, za katerega je tako navdušen, in zakaj jo je popihal v Ameriko? Režim vendar rabi zaslužne može doma!

* * *

Dokler je beograjski režim držal slovenske klerikalce pod kapom, režim ni bil ljudstvo in država, čim pa so zopet prišli v vlado, je režim spet postal vse — ljudstvo in država, ali kakor bi rekel Američan: "The whole cheese." Naši klerikalci z Jagrom, Pircem in Penkom vred so enakega mnenja in bognedaj, da bi si kdo predrznil kritizirati ta režim; to je pri njih "zločin nad ljudstvom in državo!" Če kdo pove kako trpko resnico o tem režimu, je vse "ogabna laž". "Saj jugoslovanski listi nič ne poročajo o kakih grozodejstvih!" kriče kot srake na kritike režima. "O tem vedo povedati samo lažnivi odpadniki, izdajice in internacionalci!" Kakopak. Nihče v Jugoslaviji ne piše o tem. Kdo pa sme? Nihče. Glavnjača in Sremska Mitrovica pa časnikarjem smrdita . . . Ampak, če bi smeli zapisati vse, kar vedo o "blagoslovih" pošestojanuarskih režimov, bi se nemara ježili lasje tudi Lojzetu, Matiji in Jošku in nemara bi jih postalo celo malo sram, čeprav te robe pri njih ni kaj prida v zalogi, če sploh kaj . . .

* * *

Prosvetin uredniški članek z dne 24. jan. je bil na mestu in mislim, da je vsak pameten in demokratičen čitatelj soglašal z urednikom, da morajo demokratični delavci dosledno zasledovati demokratično taktiko za dosego industrijske in socialne demokracije. Diktatura je nasilje, strahovlada manjšine, je zlo, pa naj bo pobarvana črno ali rdeče! Mi vsi, ki smo za demokratično reševanje ekonomskih in socialnih problemov, odločno nasprotujemo vsakemu nasilnemu reševanju teh problemov in vsaki strahovladi, črni, rdeči ali pisani! Mi smo za demokracijo in če bomo odločevali mi, ki predstavljamo večino, se teh problemov ne bo reševalo z nasiljem in krvjo, temveč na demokratičen način! Tisti, ki pravijo, da je "delavska" diktatura bolj upravičena kot fašistična, pa lahko povem, da posnemajo jezuite, ki so postavili dvolično geslo: "Namen posvečuje sredstva!", ki pa ga mi odklanjamo. V naših očeh je vsaka diktatura strahovlada in zlo, proti kateremu se je treba odločno boriti!

Ivan Jontez, 53.

Vesti iz Jugoslavije

KAKO SE GODI BOLNIKU V LJUBLJANSKI JAVNI BOLNIŠNICI

(Nadaljevanje.)

Operacije

Operacijske sobe v pravem pomenu besede so samo na kirurgičnem oddelku, dve veliki in ena mala, kjer sta veliki z izjemo zastarelega in izrabljenega instrumentarija moderno opremljeni, a se radi navala vršita v njih obenem po dve operaciji, kar seveda otežkoča delo in slabo vpliva na razpoloženje bolnikov.

Aseptična operacijska dvorana v prvem nadstropju ima dve operacijski mizi in en sam kotel za prekuhavanje instrumentov. Ker je v mali operacijski sobici, ki se nahaja v istem nadstropju, kotlič skoro vedno pokvarjen, se kotel operacijske dvorane uporablja tudi za kuhanje instrumentov za manjše poškodbe, prevezovanje itd. Zato je često treba že umitim operaterjem čakati na instrumente. Kar je instrumentov, so zastareli in je mnogo neuporabnih. Često je treba čakati s potrebnimi injekcijami, ker ni dosti injecirk.

V dobro urejenih bolnicah se bolnik narkotizira v posebni mirni, zato urejeni sobici. Pri nas je to drugače. Bolnik pride v operacijsko dvorano običajno sam in zleze na operacijski mizo. Vse okrog njega so v steklenih omarah razpostavljeni instrumenti. Na sosednji mizi milo skoka bolnik, okrog njega se gnetejo trije okrvavljeni operaterji. Včasih se postavi med obe operacijski mizi španska stena (ki spada pod drugam, le v operacijsko dvorano ne) in to takrat, če je na eni operacijski mizi ženski, na drugi pa moški bolnik. Ko sta obe v narkozi ali pa pokrita, se stena odstrani. Španska stena seveda ne ovira bolnika, da bi 10 minut nemoteno s stra[ni] opazoval pripravo in pa svojih skorajšnjih operaterjev, ki v belih kapah, dolgih predpasnikih, zavihanih rokavov, za prozorno stekleno steno umivajo ro[ke].

Tudi v operacijski dvorani se po ob belem dnevu sprehajajo [ščur]ki.

Mala operacijska soba je izredno majhna, natrpana z vso [navla]gočo šaro in vedno zasedena. [Na]menjena je predvsem za po[škod]be. Ker pa je obrat na kirur[gičnem oddelku] radi dveh aseptičnih kirur[gič]nih oddelkov v isti hiši tako [kom]plicirano urejen, da ima pr[vi] kirurgični oddelek operacijske [dvora]ne — in s tem pravico do o[pera]cijske dvorane — v torek, [če]trtek in soboto, drugi kirur[gič]ni oddelek pa v pondeljek, sre[do] in petek, sprejemanje pa se [vrši] nezavisno od teh dni en dan prvi, drugi dan pa na drugi [kiru]rgični oddelek in tako izmenoma pade teden dni operativni skupaj s sprejemnim, drugi [tede]n pa zopet ne, se često zgo[di], da se vrše v tej sobici tudi [veli]ke operacije, če sprejemajo[či o]ddelek nima tisti dan velike [ope]racijske dvorane na razpola[go].

[V] tej mali operacijski sobici bi se vršila tudi preiskava [bol]nikov. Ker pa je skoro vedno [zase]dena, se preiskujejo bolniki [pogosto]noma kar v bolniški sobi, [pre]d očmi radovednih in novosti [željn]ih sobolnikov. Ker v teh so[bah] ni nikoli miru, si vsakdo [lahk]o predstavlja, da so ti pre[gle]di skrajno otežkočeni. Tudi [manj]še intervencije se često vr[še] kar v bolniški sobi. Prelomi in slične poškodbe se oskr[bujejo] z mavčevimi zavoji, radi po[man]jkanja prostora kar na hodniku pred operacijsko dvorano. [Tud]i tako manjše poškodbe. Se [pa] često po nekaj dni manjka običajni in mavčevi zavoji, [o]bliž, plast in drug potreben ma[teria]l — posebno pa dražja zdra[vila]. Da bi temu odpomogle, se[stre] često skrivajo tak material [za n]ajnujnejše primere.

[V] takih razmerah je seveda [pri ma]jhnem številu zdravnikov [delo] otežkočeno. Pri vsaki večji [oper]aciji sodelujejo: operater, [dva a]sistenta, narkotizator (oziroma psihični narkotizator), instrumentarka in sestra, ki instrumentarki streže. Zaradi pomanjkanja zdravnikov vrši delo [nark]otizatorja često sestra. Ker se zamudi z večjo operacijo in s pripravo za njo često po dve uri, se operacije prično skoro vsak dan ob 6. uri, često pa že ob 5. uri zjutraj. Zaradi rane ure se zgodi, da bolnik, ki gre v operacijsko dvorano, mora mimo ponoči preminulega, ki ga še niso odnesli na protekturo in leži na hodniku na nošalih, pokrit z rjuho in šopkom rož, poleg pa gori sveča. Ne zgodi se redko, da operirajo potem brez prestanka do 13. ure, da, celo do 15. ure in dlje. Pri tem operaterji nimajo niti trenutka oddiha in nobenega okrepčila. Tako se izvrši v enem samem dopoldnevu 10 in več velikih operacij. Ni redko, da ostane radi zaposlitve vseh zdravnikov pri operaciji oddelek brez prostega zdravnika, ker je posebno nerodno, če oddelek sprejema in prihajajo novi nujni bolniki.

Na drugih oddelkih so operacijske sobe obenem ambulanta in dnevna ordinacija. Na otološkem oddelku se n. pr. operacijska soba, ki je popolnoma improvizirana, predeli z zaslonom in se na eni strani vrši operacija, na drugi strani pa ambulančni posli, pregledi itd. Isto se dogaja tudi na internem oddelku.

Na ostalih oddelkih se manjša dela, kot pregledovanje, prevezovanje itd. v sili vrše kar v bolniški sobi ali celo na hodniku.

Stranski prostori

Opazovalne sobe, ki je na vsakem oddelku nujno potrebna za opazovanje bolnikov, o katerih sumijo, da imajo nalezljive bolezni, ni, ker v tej pusti sobi spi — dežurni zdravnik.

Tudi strani[š]č in kopalnic občutno primanjkuje. Tako je na infekcijskem oddelku za moške in ženske in za vse otroke enega oddelka (škrlatinka odn. davica) eno samo stranišče in ena sama kopalnica. Ni pa niti posebne kopalnice, niti posebnega stranišča za zdravnika. Še strašnejše razmere vladajo na oddelku za spolne bolezni. Tu se bolniki različnih spolnih bolezni kopljejo v eni in isti banji, medtem ko za zdravnike, strežnike ter ostalo osobje sploh ni kopalnice. In to na oddelku, kjer ni zdrav človek nikjer tako izpostavljen kožni infekciji kakor tu!

Niti za svoj denar ne dobiš zdravil

Lekarne na oddelkih so skrajno pomanjkljive, ker ni denarja za nabavo dragih zdravil. Za interni oddelek ima lekarna le običajna zdravila, kolikor pa ima preparatov, so jih poslale tovarne brezplačno na preizkušnjo. Ker pa tovarne ne pošiljajo vpeljanih in priznanih zdravil, zato tudi teh ni večinoma v lekarni. — Nekaj časa je bil na oddelku običaj, da so nasvetovali premožnim bolnikom, naj si sami kupijo potrebno zdravilo, ki ga ni bilo na oddelku. Pozneje so to prepovedali! Ravno tako je na kirurgičnem oddelku: zdravila je treba včasih šele naročiti in čakati par dni, da uprava dovoli njih uporabo; nekatera specialna zdravila se sploh ne nabavljajo, ker so predraga. Tudi na nevrološko-psihiatričnem oddelku so pacientom prepovedali kupovati za svoj denar zdravila, ki jih bolnica nima, češ, da bi s tem trpel ugled bolnišnice.

Življenje na hodnikih

Radi pomanjkanja prostora imajo hodniki v naši bolnišnici važno nalogo. Na infekcijskem oddelku so na hodniku improvizirali kuhinjo ter kar tam razdeljujejo hrano. V prvem nadstropju otolaringološkega oddelka služi hodnik za shrambo. Tu se spravljajo v omarah sterilizirane kasete, perilo in obvezovalni material, poleg tega pa je tu tudi mizica, na kateri kuhajo čaj in se sterilizira orodje. Da pa ne bi bil hodnik preveč pust in prazen, stoji tu še stara operacijska miza, ki služi ponoči navadno kot ležišče za bolnico, ki ji ni bilo moči najti postelje in ki ne more ležati na tleh. Ob 7. zjutraj prične na hodniku gneča. Prihajajo bolniki iz drugih oddelkov, ki so poslani na specialni pregled, nato bolniki, ki jih pošilja dežurni zdravnik iz porte z vprašanjem ali naj jih sprejmejo; saj otološki oddelek po navadi nima na izkaznici nobene razpoložljive postelje, zdravnik na porti pa z ustno lopatico in s toplomerom ne more pregledovati ušes in presojati, ali je bolnik potreben sprejema ali ne. Skozi to gnečo se prerivajo zdravniki in sestre usmiljenke. Vsakdo prosi, moleduje, se pritožuje, da že dolgo čaka in se huduje seveda na zdravnike, kakor da so oni krivi obstoječih razmer. Po strmih stopnicah pridemo v mansardo: pred seboj imamo ravno tak hodnik, kakor spodaj. Na tem hodniku delijo hrano, umivajo posodo, mimo se prerivajo bolniki, tukaj čakajo novodošli na kopanje in na tem istem hodniku leži večkrat na zasilnem ležišču bolnik, ki ga radi razpadajočega, smrdečega raka ne morejo imeti v sobi. Da marsikaterega bolnika mine tek, ni čuda!

(Konec prihodnjič.)

Sinclairjevci ostali brez 'epika'

Gibanje je likvidirala demokratska konvencija

Los Angeles. — Sinclairjevega "epičnega" gibanja ni več. Pokopala ga je državna konvencija demokratske stranke brez večje opozicije s strani epikovcev. To veselo novico je takoj odnesel posebni sel Jimu Farleyju, glavnemu poštarju in delilcu političnih služb v Washingtonu.

Z razpustom tega gibanja so se epikovci zopet "vrnili v hišo svojih očetov" — v demokratsko stranko Jima Farleyja in Raskobov in ne v demokratsko stranko Uptona Sinclairja. Za uresničenje idej tega gibanja je on propagiral okupiranje demokratske stranke, češ, da nasprotnikom kapitalizma lahko prav tako služi kakor ameriški plutokraciji. Argumentiral je, da se to lažje doseže kakor pa zgradi nova stranka.

Navidezno so epikovci res dobili kontrolo nad demokratsko stranko v Californiji v zadnji governerski kampanji, ampak njih "okupacija" je trajala le od lanske pomladi, na zadnji konvenciji pa so bili popolnoma likvidirani oziroma so zopet postali regularni demokrati.

Gibanje za delavsko stranko v Conn.

Unije odprle vrata tudi simpatičnim skupinam

New Haven, Conn. — (FP.) — Eksekutiva državnega odbora ADF za ustanovitev delavske stranke je na svoji zadnji seji odprla vrata za sodelovanje v tem gibanju tudi drugim simpatičnim skupinam. Dozdaj so ga tvorile le unije Ameriške delavske federacije in železničarskih bratovščin, eksekutiva pa je zaključila povabiti v to akcijo tudi "verske, podporne, veteranske, farmarske, zamorske, profesionistične in 'beloovratničarske' organizacije," katerih podporo smatra potrebno za uspeh delavske stranke.

Na to sejo so poslale svoje zastopnike centralne unije iz Hartforda, Danburyja, New Londona, Meridena in New Havena ter 14 nadaljnjih krajevnih unij. Poročano je bilo, da se bo delavstvo v Danburyju udeležilo prihodnjih občinskih volitev s svojo listo pod označbo farmarsko-delavske stranke, katero bodo podpirali tudi socialisti.

Seja je razpravljala tudi o prihodnji državni konferenci klubov delavske stranke.

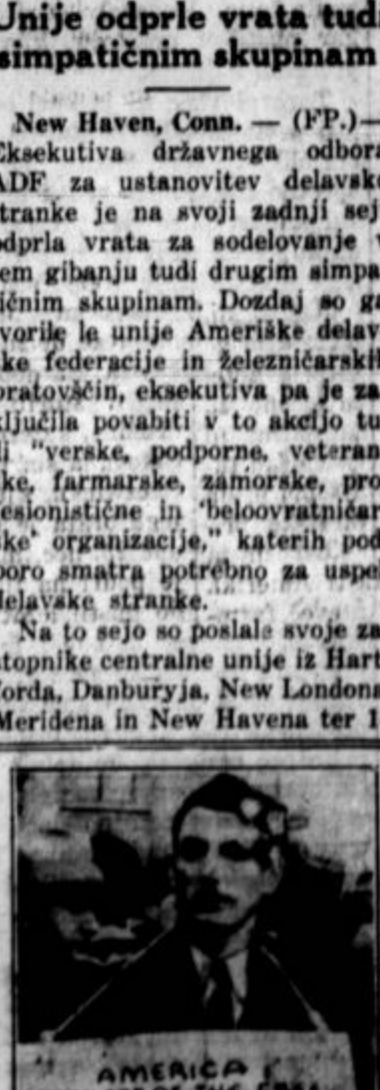

—Federated Pictures.

Vojni veteran, ki se je vrnil kot junak iz svetovne vojne, piketira relifni urad v New Yorku.

Teroriziranje delavcev v Indiani

(Nadaljevanje s 1. strani.)

jaštvo je namreč razbilo tudi stavkovne kuhinje, oziroma jih zaprlo. Od relifa niso nikdar ničesar prejeli, ker jim je bil odklonjen.

Prošlo nedeljo se je imel v Indianapolisu vršiti velik protestni shod proti McNuttovemu fašizmu, toda je bil odpovedan. Governer je namreč na konferenci s sladkimi besedami potolažil tajnika državne delavske federacije in nekega uradnika United Garment Workers unije, ki sta ga obiskala. Na tem shodu bi imel biti glavni govornik Leo Krzycki, katerega je Amalgamated Clothing Workers poslala na pomoč sestrski uniji, od katere se je radi reakcionarnega vodstva pred 20 leti odcepila.

Če bi bilo vodstvo državne delavske federacije militantno in skušalo mobilizirati delovno ljudstvo proti McNuttovi fašistični diktaturi, bi governer sigurno ne razbijal stavk z obsednim stanjem in vojaštvom.

Metodisti odobravajo delavske sankcije

Evanston, Ill. — Metodisti s srednjega zapada so na svoji tukajšnji konferenci federacije za socialno službo soglasno sprejeli resolucijo, v kateri odobravajo stavko mornarskih in pristaniščnih delavcev na zapadu, kjer so ustavili nekaj ladij, ki so bile namenjene v Italijo. "Aplavdiramo akciji organiziranega delavstva na zapadni obali, kjer odklanja nakladanje oljnih ladij za Mussolinijeve zračne napade na etiopijske brezmočne žene in otroke. Uverjeni smo, da se je treba poslužiti take akcije, kadar je potrebno za izvedenje ljudske volje do miru; in kadar se je delavci poslužijo, bi jih pri tem moral podpirati sleherni patriotični državljan," pravi resolucija.

Al Smith zahteva Rooseveltov odgovor

New York. — Zadnji torek je senator Robinson odgovoril v imenu Rooseveltove administracije Smithu na njegov napad na administracijo zadnjo soboto, toda Smith pravi, da bo upošteval edino Rooseveltov odgovor. Roosevelt mora sam odgovoriti! Senator Robinson je v svojem odgovoru rekel, da je Smithovo očitanje Rooseveltu, da je socialist in komunist, največja absurdnost. Ob volilni kampanji leta 1928 je Hoover imenoval Smitha — socialista in leta 1933 je Smith sam urgiral priznanje Sovjetske unije.

Brezposelni se lahko sami zdravijo

San Francisco. — Državna relifna administracija je očividno mnenja, da brezposelni in drugi reveži v tem mestu niso vredni zdravniške oskrbe ali pa da se lahko sami zdravijo. Okrajnemu relifnemu medikalnemu biroju je znižala apropriacije s $14,000 na $8000 na mesec ter ukazala znižanje osobja od 75 do 50 oseb. Od lanskega decembra je to že drugo znižanje in v dveh mesecih bodo reveži ostali brez vsake zdravniške oskrbe, če bo šlo tako naprej. Kapitalizem se zanje ne briga.

Nizke plače v Wisconsinu

Madison, Wis. — Tudi v tej državi korakajo plače daleč zadaj za uposlenostjo. Kakor poroča državna industrijska komisija, je bila uposlenost v prošlem novembru 88.2% od normalnosti, zaslužek pa 75.8%. Povprečne tedenske plače so znašale $21.68. Slično razmerje med uposlenostjo in zaslužkom vlada tudi v drugih državah.

Hollywood se valja v prosperiteti

Filmski magnatje in zvezdniki imajo bogato žetev

Hollywood, Cal. — (FP) — V deželi velikih kontrastov — Ameriki — je lahko milijone ljudi, ki nimajo beliča v žepu, niti ne izgledov, da se jim bo sreča obrnila. In čeprav smo že navajeni astronomskih financ federalne vlade, človek zastrmi o finančnih transakcijah hollywoodskih magnatov.

Tako poročajo, da znašajo tedenski dohodki Metro-Goldwyn-Meyer družbe poldrug milijon dolarjev že nad dva meseca ali okrog $300,000 več ko kdaj prej v zgodovini. Več ko polovico te vsote pride iz Evrope.

United Artists, ki izdela polovico manj filmov ko prej omenjena družba, inkasira na teden okrog $400,000 v Ameriki in okrog pol milijona v Angliji, da ne govorimo o dohodkih iz drugih evropskih dežel.

Na drugi strani imajo filmske družbe tudi velike izdatke. Charlie Chaplin je na primer potrošil za svoj novi film "Modern Times" $700,000 brez svoje plače. Delal je na njem dve leti. Če bi računali njegovo plačo po $10,000 na teden, kar je normalno, bi samo to zneslo nad dva milijona.

Da so filmski pisatelji in glavni igralci kraljevsko plačani, je tudi znano. Pisatelja romana "Hurricane" sta prejela za avtorske pravice za filmiranje $60,000. Sidney Kingsley pa je za svojo igro "Bidding on Dead End" dobil $250,000 samo za filmiranje iste.

Med najbolje plačanimi igralci je sigurno Al Jolson, ki je zadnjih 30 let zaslužil povprečno nad pol milijona na leto. Leta 1929 je v sedmih dnevih zaslužil $23,000 — isto leto je on na borzi izgubil sedem milijonov.

Šestletna Shirley Temple zasluži nad $4000 na teden. Njena redna plača znaša $1200 na teden; $20,000 dobi "bonusa" za vsak izgotovljeni film; njeni materi družba plačuje $100 na teden za oskrbo; nad tisoč dolarjev dobi vsak teden od raznih trgovskih firm za "sponsoriranje" njih produktov. To ljubko deklico vidite v mnogih trgovskih oglasih.

Delavka ne mara "visoke" plače

Cleveland. — Če bi na svetu ne bilo bebcev in ljudi, ki so se pripravljeni prodati za skodelico leče, bi se podjetnikom najbrž slabo godilo. Posebno v Ohiu bi morali plačevati delavkam "visoke" plače $14 na teden kakor določa državni zakon. Njim je prišla na pomoč neka Agnes B. Dickinson, pralniška delavka, ki se ji zdi devet dolarjev na teden dovolj visoka plača za delavke. Najela je advokate (plačala jih sigurno ne bo ona) in šla na sodišče v Cincinnati, kjer je pred zveznim sodnikom Nevinom zahtevala in tudi dobila injunkcijo proti državni postavi za minimalne plače. Poleg "previsoke" plače tudi argumentira, da ji zakon krati ustavne pravice. Pameten sodnik bi jo poslal v norišnico ali pa ječo, kamor spada.

Koliko je vredna privatna penzija

New York. — Harry Damon je bil ob vse iluzije, da bo na stara leta užival pokojnino, ko je nenadoma izgubil službo pri Western Electric kompaniji. Zanjo je delal 20 let in pridno hranil certifikat, ki pravi, da bo s 60. letom upravičen do starostne pokojnine. Radi "varčevanja" ga je družba pa zdaj, ko je star 57 let, odslovila, čeprav ima dober rekord. Krajevna unija Bratovščine javnonapravnih uslužbencev je šla z njegovim slučajem pred newyorško vrhovno sodišče. Ta tožba se indirektno tiče tudi 400,000 telefonskih uslužbencev, ki so zadnja leta izgubili delo.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904 — Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

2657-59 Lawndale Ave., Chicago, Ill. — Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODSEK:

VINCENT CAINKAR, predsednik....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik..........2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, taj.bol.odd. 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.......2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila.......2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:

FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik.....996 E. 74th St., Cleveland, O.
JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik 1198 E. 170th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODSEK:

MATH PETROVICH, predsednik...........595 E. 140th St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH..............983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP.....................149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POROTNI ODSEK:

JOHN GORŠEK, predsednik.............414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON ŠULAR..............................Box 27, Arma, Kans.
JOHN TRČELJ..............................Box 257, Strabane, Pa.
FRANK PODBOJ.............................Box 61, Parkhill, Pa.
FRANK BARBICH.....................19511 Muskoka Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODSEK:

FRANK ZAITZ, predsednik..............3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
FRED MALGAI...............................35 Central Park, Peru, Ill.
JACOB AMBROZICH.....................418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POZOR!—Korespondenca z glavnimi odborniki, ki delujejo v gl. uradu, se vrši takole:
VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, naj se naslove na predsedništvo.
VSE DENARNE pošiljatve in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odseka in jednote vobče, naj se pošiljajo na gl. tajništvo.
Vse zadeve, tikajoče se bolniške podpore, naj se pošiljajo na bol. tajništvo.
Vse zadeve v zvezi z blagajniškimi posli, naj se pošiljajo na blagajništvo.
VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnem odboru naj se pošiljajo Frank Zaitzu, predsedniku nadzornega odbora.
VSI PRIZIVI na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na John Goršeka, predsednika porotnega odseka.
VSI DOPISI in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in sploh vse, kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na "PROSVETO," 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows:
Communications for the supreme president should be addressed to him.
All remittances of money and business concerning lodges and members other than sick benefit should be addressed to secretary's office.
Matters of sick benefit should be addressed to the assistant secretary.
Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him.
Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Zaitz, chairman of the Board of Supervisors.
Charges, complaints and appeals should be addressed to John Goršek, chairman, Judicial Committee.

Preiskava linčarske vlade v Tampi

Devet oseb obtoženih umora Shoemakerja

Tampa, Fla. — Veleporota je že obtožila devet oseb ugrabljenja treh delavskih organizatorjev in linčarskega umora Josepha Shoemakerja. Najnovejši obtoženec je policijski komisar Tittsworth, ki je po smrti Shoemakerja resigniral. Od ostalih obtožencev je šest policajev in dva klanovca. Vsi so na prostem pod kavcijo $7500 za vsakega.

Veleporota še preiskuje to ugrabitev in linčarski umor Shoemakerja. Pričakuje se, da bo odkrila infamno zvezo med političnimi bossi, lastniki igralnic in klanovci.

To preiskavo je izsililo veliko ogorčenje delavskih in liberalnih elementov nad barbarskim ugrabljenjem J. Shoemakerja, E. Poulnota in S. D. Rogersa. Slednja dva sta sedaj na agitacijski turi na vzhodu in bosta obiskala tudi druge kraje v interesu vzpostavitve demokracije in civilnih svoboščin v Tampi.

Prejšnjo nedeljo se je v mestnem avditoriju vršil velik protestni shod, na katerem je bil Norman Thomas glavni govornik. Poslušalci so burno pritrjevali Thomasu, ki je bičal linčarsko oblast in tukajšnje raketirje, ki so odgovorni za Shoemakerjevo smrt.

Iz Tampe je Thomas odšel v Miami na sejo eksekutive Ameriške delavske federacije, katero je urgiral, naj premesti prihodnjo konvencijo federacije, ako tampiški linčarji ne dobe zasluženе kazni. Green je rekel, da bo eksekutiva sledila porotni preiskavi in pozneje sklepala, če se bo konvencija vršila v Tampi ali ne.

Ugrabitev Poulnota, Rogersa in umor Shoemakerja je bilo politično dejanje. Nasprotniki koruptne politične mašine, ki so jo pri zadnjih občinskih volitvah skušali poraziti z listo modernih demokratov, pravijo, da je njih županski kandidat dobil večino glasov, toda volitve so bile ukradene. Da gibanju modernih demokratov, v katerem sodelujejo razne skupine in socialisti, napravijo konec, so se raketirji po volitvah poslužili linčarske justice proti svojim glavnim nasprotnikom.

Rusija postala dežela turistov

Moskva. — V sovjetsko Rusijo danes prihaja šestkrat več turistov kakor jih je pred petimi leti. Največ jih pride iz Amerike, Anglije in Francije.

S konvencije rudarske unije UMWA

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ganizirati milijonov delavcev, ki so uposleni v neorganiziranih industrijah dežele, v poklicnih unijah," pravi poročilo.

Z ozirom na vrhovno sodišče je eksekutiva rudarske unije naklonjena ideji, da kongres sprejme zakon, po katerem bi sodišče ne moglo proglašati zakonov za neustavne, razen če vsi sodniki soglašajo, kar se redko zgodi.

Administracijski program za socialno zaščito smatra za "nezadosten". Je le korak v "pravo smer". Zahteva tudi večje apropriacije za podpiranje brezposelnih.

Eksekutiva tudi obsoja v svojem poročilu razne represijske in antiuporniške zakonske predloge, ki so pred kongresom. "Osnutki za navidezno protekcijo armade pred nelojalnostjo in smatranje zagovarjanje revolucije za kriminalni čin, spadajo v tisto kategorijo antiuporniških postav, ki davijo svobodo govora, ustvarjajo špione in terorizem, ki je del negotovosti. Taki zakoni služijo tistim, ki smatrajo stavke in industrijske revolte kot take za fazo izdajništva."

Rudarska unija je v zelo dobrem finančnem stanju. Ob zaključku lanskega leta je imela v blagajni $2,298,021 ali skoraj dva milijona več ko pred dvema letoma.

Kapitalist Smith ima opraviti s stavko

New York. — Nameščenci v nebotičniku Empire State, pri katerem je Al Smith eden glavnih delničarjev in solastnikov, so te dni zagrozili s stavko, če ne dobe zvišanja plače. James J. Bambrick, vodja unije teh nameščencev, je rekel: "Zadnjo soboto se je Smith bahal na banketu Lige svobode, kako mu je preprosto ljudstvo pri srcu, ampak za svoje nameščence, ki so nesramno nizko plačani, se ne zmeni."

Zamorec ne sme' biti "mister"

Memphis, Tenn. — Jug je lahko poln kavalirjev, toda če se kdo spozabi, da titulira črnca z "mistrom" ali gospodom, je to že zločin. Vsaj to je doživel William A. Mardis, tajnik tukajšnje organizacije brezposelnih, katerega je policija potegnila iz postelje ob poldveh zjutraj in ga držala v preiskovalnem zaporu 31 ur, ker ima navado tudi zamorce nazivati z "mistrom". Po izjavi policijskega šefa to že diši po — komunizmu. Mardis je član socialistične stranke.

Dolina meseca

ROMAN

Spisal JACK LONDON—Poslovenil Vladimir Levstik

"Tako je z vsemi," je Billy mrko zagodrnjal. "Zmerom sem opažal, da se tiste, ki so najbolj sitne in spakljive, najhuje izpridijo. Takšne so kakor nekateri konji, ki se plašijo ravno tistega, česar jih je najmanj strah."

Saxon je molčala. Nedoločna, daljna tegoba, ki jo je bila zbudila v njej omemba Bertove vdove, ji je težila srce.

"Jaz vem še nekaj drugega, kar se je zgodilo tisti dan, a ti seveda ne uganeš," se je spomnil Billy. "Stavim, da ne."

"Radovedna sem," je zamrmrala Saxon in v očeh ji je bilo zapisano, da je že uganila.

Billyjeve oči so ji odgovorile; kar nehote je iztegnil roko, ujel njeno desnico in si jo nežno pritisnil na lice.

"Majcena je, moj Bog, majcena!" je dejal, govoreč z ujeto roko. Nato je pogledal Saxono, ki se je bila vsa ogrela ob njegovih besedah. "Videti je, da spet od kraja pričenjava svojo ljubezen, ali ne?"

S tekom sta se najedla in Billy si je privoščil tri skodelice kave.

"Veš kaj — ta kmečki zrak daje tek do jedi," je zamrmral, ko je zasadil zobe v peti kos kruha z maslom in mesom. "Celega konja bi pojedel, glavo bi pa v kavo namočil."

Saxonine misli so se bile vrnile k vsemu, kar ji je bil povedal mladi telefonski delavec, in nehote si je delala iz njegovih podatkov nekakšen splošni izvleček.

"Moj Bog!" je vzkliknila. "Koliko sva se že naučila!"

"Prav gotovo pa nečesa," je rekel Billy. "In to je, da tu ni kraj za naju dva, ko je zemlja po tisoč dolarjev oral, midva imava pa komaj dvajset dolarjev v žepu."

"O, saj tu se ne bova ustavila," je naglo dejala. "A bodi kakor hoče, Portugalci so vendarle tisti, ki so dali zemlji vrednost, da zdaj lahko uspevajo na njej — in pošiljajo svoje otroke v šolo . . . in jih vobče imajo; prav si prejle rekel, da so debeli kakor maslene kepe."

"Odkrijem se jim," je odvrnil Billy. "A vendar bi rajši imel štirideset oralov po sto dolarjev kakor štiri po tisoč. Veš, kar nekam strah bi me bilo takih štirih oralov — da ne bi zakolovratil z njih kam v stran, razumeš?"

Prav dobro ga je razumela. V dnu srca je bila tudi zanjo misel na štirideset oralov veliko bolj zapeljiva. S tisto razliko, ki jo pomeni drugo pokolenje, je po svoje enako močno hrepenela v širjavo kakor nekdaj njen stric Will. "Nu, tu vsekako ne ostaneva," je zatrdila Billyju. "Nama ni niti do štiridesetih oralov, ampak do sto šestdesetih, ki jih mora dati vlada zastonj."

"In mislim, da nama jih je država dolžna, za vse, kar so napravili naši očetje in naše matere. Povem ti, Saxon, če ženska preroma ravnine, kakor jih je preromala tvoja mati, in sta bila mož in žena zaklana po Indijancih kakor moj ded in moja babica, tedaj je država vendarle nekomu za nekaj dolžnica."

"Da, in zdaj je na naju, da izterjava dolg."

"Izterjala ga bova gotovo, prav gotovo — tam doli kje v sekvojevih gorah na jugu od Montereya."

DRUGO POGLAVJE

Šele pozno popoldne sta Billy in Saxon dospela v Niles. Najprej sta morala skozi mestece Haywords; in spotoma sta si nekajkrat vzela časa in krenila z glavne ceste na stranske poti med skrbno obdelana polja, kjer je bila tik do kolovozov vsa zemlja izrabljena. Saxon je začudeno gledala male, rjavopolte priseljence, ki so siromašni prihajali v ta kraj in vendar dosezali, da jim je zemlja donašala po dve sto, pet sto in celo tisoč dolarjev na oralu.

Vse je delalo, kamorkoli si se ozrl. Ženske in otroci so bili prav tako na poljih kakor možje. Orali so zemljo in jo prevračali brez konca in kraja. Bilo je, kakor da ji ne bi nikoli privoščili počitka. In ona je poplačevala njihov trud. Morala jim ga je poplačati — drugače — ne bi bili mogli njihovi otroci hoditi v šolo, niti se ne bi bili mogli tako mnogi izmed njih voziti z ropotavimi koleslji iz druge roke ali močnimi, lahkimi vozički.

"Njihove obraze poglej," je rekla Saxon. "Srečni so in zadovoljni. Čisto drugačni so videti kakor ljudje v najini sosedščini, odkar so se pričele stavke."

"Oh, seveda se jim dobro godi," je pritrdil Billy. "Sreča jim kar izpod kože sili. A zaradi tega naj se nikar ne napihujejo pred menoj, to ti rečem — samo zato, ker so nas ociganili za zemljo in za vse."

"Saj ni videti znamenja, da bi se napihovali," je oporekla Saxon.

"Ne, tega ni videti, če prav pomislim. A tolikanj pametni vendar niso, kakor sami mislijo. Stavim, da bi jih zastran konj lahko marsičesa naučil."

Solnce je že zahajalo, ko sta dospela v mestece Niles. Billy, ki je bil zadnje pol milje molče prehodil, je obotavljaje se izrekel predlog.

"Čuj — za sobo v hotelu bi še vedno zmogel. Kaj meniš?"

A Saxon je odločno zmajala z glavo.

"Kako dolgo pa misliš, da naju bo trpelo najinih dvajset dolarjev, če bova tako delala z njimi? Razen tega je edini pravi začetek ta, da začneva že prav od kraja. Nič govora ni bilo o tem, da bi prenočevala po gostilnah."

"Kakor hočeš," je odnehal. "Meni ni nič do tega. Samo nate sem mislil."

"Mar misli, da ni tudi meni nič do tega," ga je odpustljivo zavrnila. "In zdaj glejva, da kupiva, kar je treba za večerjo."

Kupila sta kos govedine, krompirja, čebule in tucat jabolk; nato sta zapustila mesto in krenila proti pasu dreves in grmovja, ki je naznanjal, da teče ondi potok. Na peščini blizu dreves sta se utaborila. Veliko suhega lesa je ležalo na okoli in Billy ga je veselo žvižgaje pobiral in sekal. Saxon, ki je željno opazovala moževa razpoloženja, se je kar zabavala nad strahovitimi zlozvočji, ki so uhajali iz njegovih ust. Sama pri sebi se je smehljala, ko je razgrinjala jadrovino in po vrhu nje odeje na pesek, s katerega je bila prej pobrala vse suhe vejice. V kuhanju na odprtem ognju je bila še začetnica, a napredovala je dobro in kmalu opazila, da je ravnanje z ognjem veliko važnejše od njegove velikosti. Ko je bila kava skuhana, je curnila vanjo pol skodelice mrzle vode, da bi se usedla, in pristavila ročko k robu žerjavice, kjer je mogla ostati vroča, ne da bi vrela. Nato je spekla na ploščice zrezanega krompirja in čebule v isti ponvi, a vsako zase, ter postavila oboje na svojem pločevinastem krožniku, ki ga je pokrila z obrnjenim Billyjevim krožnikom, na vrh ročke za kavo. V suhi, vroči ponvi je zdaj spekla zrezek tako, kakor ga je imel Billy rad. Ko je bilo to opravljeno, je podala zrezek, med tem ko je Billy nalival kavo, ter za hipec stresla krompir in čebulo nazaj v ponev, da bi se oboje še enkrat do dobra segrelo.

"Kaj pa še hočeva?" je izzivalno in z globokim zadovoljstvom vprašal Billy, ko si je med odmorom po zadnji skodelici kave zvijal cigareto. Ležal je na strani in se zleknjen naslanjal na komolec. Ogenj je svetlo gorel in plapolajoči odsev plamena je dajal Saxoninemu obrazu še bolj svežo barvo. "Vidiš, kadar so bili naši predniki na potovanju, so se morali neprestano bati Indijancev, divjih živali in kaj vem, česa še; midva pa leživa tukaj varno kakor v božjem naročju. Poglej ta pesek!

(Dalje prihodnjič.)

Frank Kroll:

Odlomek iz rudarskega življenja

(Nadaljevanje in konec.)

"Ali bomo tolkli ta črnega," je dejal znanec iz Californije in pogladil lopato.

"To bo ropotalo," se je odrezal Luka in se zasmejal.

"Dvajset ton ga bom nametal v vozičke koj prvi dan," je dodal Janez in zavihtel lopato.

Nato so vsi trije odšli proti domu. Na oglu se je Janez ločil in odšel proti svojemu stanovanju. Luka je še zaklical za njim: "Pa naju pokliči jutri!"

"Dobro, ob šestih bom že priropotal s cizo pred hišo," je odgovoril Janez in odšel dalje proti domu, kjer si je pečlal.

Luka in njegov znanec iz Californije, sta jo pa mahnila na Lukov dom. Ko sta dospela in vstopila v hišo, ju je že čakala večerja, katero je skuhala Lukova boljša polovica. Znanec, ki ga je Luka pripeljal s seboj, je nestrpno čakal, da čimprej prime za žlico, kajti po preteku šestih slabih let je bil že skoro pozabil, kako se jo rabi.

Po večerji so še malo pokramljali, zatem pa so se podali k počitku. Znanec se je hitro vlegel na veliko in še precej mehko postelj, kajti ves čas svojega brezdelja je večinoma prespal na trdih deskah v tovornih železniških vozovih in tudi na prostem.

Ko se je udobno zleknil po postelji, je bil zadovoljen kakor bi mu kdo podaril kepo bleščečega zlata. Mislil je na pretekle dni, ko je moral prenočevati na trdih deskah, ki so ga žulile in tiščale. Mislil je na žalostno in mučno preteklost in storilo se mu je milo. Naposled ga je spanec premagal in je trdno zaspal. Njegovo spanje je pa slabo vplivalo na živce Lukove žene, ker je začel smrčati in ona zaradi tega ni mogla zaspati. Znanec je še trdno spal in s spanjem bi bil še rad nadaljeval, toda ob peti uri se je začul glas Lukove žene, ko je klicala svojega moža in njegovega znanca. On je zadnje dni največkrat s spanjem potegnil tja do enajstih dopoldne, samo če je prilika nanesla; ležanja se je bil dobro naučil zadnjih šest let.

Luka je bil kmalu na nogah in se je hitro opravil. Ko je opazil, da znanec še ni vstal, je vstopil v sobo in ga za noge potegnil in dejal: "No, kaj pa misliš? Ali se ti zdi, da spiš na tovornem?"

Znanec, ki ga je Luka skoro iz postelje povlekel, si je pomencal oči in plašljivo pogledal Luka ter rekel: "Ali smo že v Friscu?"

"Klada zaspana, sedaj pa zares misliš, da se pelješ na tovornem vlaku", mu je Luka zavpil nad ušesom.

"Sanjalo se mi je, da se vozim na tovornem v Californijo", je rekel znanec, ko se je nekoliko razgledal.

Luka se je krohotal zaspanemu znancu in odšel v kuhinjo, od koder se je ponovno čulo krohotanje na račun zaspanca, ko je začel praviti svoji ženi Franci, da se je znancu sanjalo, da se pelje na tovornem vlaku v Californijo.

Med tem časom se je znanec opravil in vstopil v kuhinjo. Tam sta z Lukom zavžila par ocvrtih jajec in popila nekaj skodelic kave. Ko sta se okrepčala, se je zunaj oglasil rog Janezovega avtomobila, ki je bil privozil pred hišo.

"Je že tu, le pojdiva," je rekel Luka.

Znanec je takoj vstal in odšel ven ter se udobno vsedel v avtomobil. Luka se je pa še nekaj obotavljal in vrtel po kuhinji, ker se je bolj težko ločil od drage ženice.

Janez je ponovno pritisnil na rog in ga opozoril, naj pride ven. Luka se je končno prikazal na verandi in za njim je stopila tudi žena Franca. Luka jo je objel in strastno poljubil. Izgledalo je, da je moža težko zapustila in se odtrgala od njega. Še so sledili poljubi, da je znancu kar sapa pojemala, ko je videl kako se zakonca poslavljata. Naposled se je Luka odtrgal iz objema in naglo stopil k avtomobilu in zlezel nanj.

"Sedaj pa le poženi, da ne bomo pozni," je rekel Janezu.

"Pozni!? Seveda, drugikrat pa kar ženo s seboj vzemi v rov, pa ne bomo pozni zaradi tvojega poslavljanja od nje", je nekoliko robato odgovoril Janez. Nato je avtomobil zdrčal po cesti proti premogorovom.

Po kratki vožnji je Janez privozil do rova in ustavil naglo kot bi odrezal. Od tam so jo mahnili še kakih dvesto metrov peš do ustja rova.

"Tako, tu notri bomo kopali ta črnega", se je oglasil Luka in potipal kramp in nato še pogladil lopato.

"Tri lopate bom obrabil v enem tednu, tako hitro ga bom nalagal v vozičke", je rekel potujoči znanec.

Delavci so stopali v vrsti in prejemali električne svetilke in pločevinaste znamke, kakršne obešajo na vozičke, da vedo, kateri voziček je kdo naložil. Vzelo je okrog pol ure predno so bili vsi v redu za vstop v rov. Ko so bili vsi rudarji, okrog sto po številu, s vsem potrebnim opremljeni, so zasedli prazne vozičke. Vsi trije — Janez, Luka in znanec iz Californije — so se zgnetli v en voziček in zbijali šale in govorili, koliko vozičkov bodo naložili. Stiskali so pesti in kazali močne roke ter se hvalili, kako veliko moč ima eden in drugi. Slično prerekanje je bilo tudi med drugimi rudarji, ki so sedeli v vozičkih.

Končno je zatulila sirena in naznanila sedmo uro, čas odhoda v rov. Rovska električna lokomotiva se je premaknila in vozički so drug za drugim zaropotali in vožnja se je začela. Vozički so ropotali, škripali in se gugali, da so rudarji kar odskakovali na trdih sedežih.

Voznik je ustavil lokomotivo na prvem postajališču in nekaj rudarjev je izstopilo in se razgubilo po prostorih v rovu. Lokomotiva se je zopet premaknila in potegnila vozičke do drugega postajališča, kjer je druga skupina izstopila. Končno je lokomotiva dospela do zadnjega postajališča, kjer so ostali rudarji izstopili in urno odšli v svoje prostore; nekaj jih je odšlo na desno, nekaj na levo.

"Hej, novinci, ki ste včeraj dobili delo, le sem," je zakričal delovodja.

Ko je imel vse novince pred seboj, je odločil po dva v en prostor.

Luka in Janez sta dobila skupen prostor, njun znanec je pa ostal sam. Delovodja ga je po kratkem razmišljanju vtaknil v neko luknjo, kjer je bilo odstreljenih okrog petnajst ton premoga. Znanec se je nekoliko pretegnil, pljunil v roke in se pripravil na delo. Voznik mu je potisnil kar dva vozička naenkrat. Vsak voziček je držal štiri tone, toda v resnici je prinesla samo ena tona čistega zaslužka rudarju, ostale tri tone pa so šle za razne stroške. Znanec je pograbil lopato, jo zasadil v premog in ga začel metati v voziček kot za stavo. Bil je vesel, ko je spet služil denar.

V eni uri je naložil oba vozička. "Kake tri dolarje sem že zaslužil," je rekel sam pri sebi, in začel ogledovati roke, ki so ga ščemele. Opazil je žulje in glasno zagodrnjal.

Nato se je napil vode in povžil prigrizek, medtem pa je že začul ropotanje motorja. Voznik je potegnil polna vozička ven in potisnil v prostor dva prazna.

Z vso vnemo je zopet začel delati in premog je letel v voziček. Delo ga je razgrelo, da se je potil. Kar naenkrat se mu zazdi, da se nekaj kadi od lopate; brž jo je potipal in že v istem trenutku je odmaknil roko, ker se je skoro opekel ob lopati, katero je pri delu razgrel. Stekel je nemudoma k vodni napeljavi, odprl cev in hladil lopato. Baš tedaj pa je prišel k njemu delovodja in ga začudeno vprašal, kaj dela.

"Lopato hladim," se odreže novinec.

Delovodja se je začel smejati, da bi mu bilo kmalu trebuh razneslo. Svetoval mu je, naj bolj počasi dela in odšel. Novinec je zopet ostal sam ter začel preklinjati tak sistem dela, ko mora človek sam sebe priganjati, da nekaj zasluži.

"Vsa kontraktna dela bi treba odpraviti, pa bi dobilo na tisoče novih rudarjev zaslužek in jaz potem tudi ne bi tako hitel," je godrnjal in se jezil sam nase. "Kapitalisti hočejo čim več dobička, delavci se pa silimo, kakor bi hoteli z delom obogateti, pa smo bedaki in varamo se."

Po trudapolnem delu je zopet naložil oba vozička ter nato začel na prste računati, koliko ima zasluženega. Ugotovil je, da je zaslužil šest dolarjev. Voznik je zopet priropotal z lokomotivo in potegnil naložena vozička iz prostora, dva prazna pa potisnil notri. To sta bila zadnja za tisti dan. Tudi ta dva je naložil z naglico in se pri tem dobro segrel in upehal. Delo je bilo končano za tisti dan, ki je novincu po dolgem času zopet prineslo zaslužek.

Ko se je zvečer vrnil z Lukom, pri katerem je dobil začasno stanovanje in hrano, domov, je začel pripovedovati, kako je delal in koliko je zaslužil. Štel je na prste in računal, koliko bo zaslužil v enem tednu in koliko mu bo ostalo čistega. Dalje je prešel na mesece in tudi izračunal, koliko denarja bo prihranil. Luka in žena sta ga posušala in sta bila uverjena, da bo ta dolgo brezposelni človek obdržal delo in redno hodil v rov. In vsak bi si bil to mislil, kdor bi ga bil takrat poslušal, ko je tako vneto pripovedoval o delu in bil zanj navdušen.

Znanec je ostal pri Luku okrog mesec dni in tudi redno hodil v rov. V tistem času si je prihranil stopetdeset dolarjev, kar je bilo zanj že bogastvo. Dela pod zemljo se je naveličal in odločil se je za vrnitev v Californijo. Petdeset dolarjev je takoj potrošil, ko je plačal hrano in stanovanje, si kupil nekaj obleke in par čevljev. Nato se je poslovil in odšel, kamor ga je gnala želja. Rudarsko orodje je kar pustil v prostoru, kjer je prenehal z delom.

Tovorni vlak, ki je imel odriniti proti zapadu, je stal na postajališču. Naš znanec se je spretno sukal blizu proge in čakal prilike, da se vlak premakne, da bo skočil nanj ter se poslužil zastonjske vožnje v Californijo.

Najbrž se je srečno pripeljal v zlato deželo in tam sedaj nadaljuje svoje življenje, kakršnega se je naučil v dolgih šestih letih brezposelnosti. Zopet je zadovoljen s trdim ležiščem, bodisi pod streho, pod kaktusovim drevjem ali pod grmovjem divjega pelina.

Tako in slično življenje imajo rudarji na zapadu. Nešteto jih je, ki jim dnevi na enak način potekajo naprej in so si drug drugemu podobni ko groš grošu. Mnogi so si dan za dnem želeli poštenega dela, ki bi jim prineslo primeren zaslužek. Po dolgih letih brezposelnosti so se dela odvadili in sedaj nočejo delati, čeprav se jim ponudi prilika. Tako je dolga kriza pokvarila čvrste delavske moči, mladino in starejše delavce.

Nešteto jih je, ki se preživljajo s tatvino živil in ponošene obleke. Zadovoljni so, ako si kje pod mostom skuhajo boren grižljaj, da si nekoliko potolažijo lačne in že vsakovrstni hrani priučene želodce. Prve dni brezposelnosti jim je bilo to življenje težko in mučno ter jih je gnalo v obup. Dnevi, meseci in leta so jih ustrojila, kakor se ustroji vojak v vojni, in sedaj jim nista mar pošteno delo in obnovitev rednega življenja. Odgovornost za to nosi sedanji gospodarski sistem.

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski List svojemu prijatelju v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

—Federated Pictures

Sovjetski kmetje pozdravljajo letalo v kavkaškem distriktu

KNJIGE S. N. P. J.

Pri Prosveti oziroma Književni Matici SNPJ imamo na rokah še nekaj dobrih knjig in če katero želite naročiti, sedaj je čas zato.

The Native's Return	$2.00
Ameriški Slovenci, stane	5.00
Slovensko-Angleška Slovnica	2.00
Zajedalci	1.75
Zakon Biogenezije	1.50
Pater Malaventura v kabaretu	1.50
Jimmie Higgins	1.00
Hrbtenica, igra	.25
Med brati, igra	.10

Denar in naročilo pošljite na naslov:

PROSVETA
2657 S. Lawndale Avenue,
Chicago, Ill.

SUHE KLOBAS

po 30c funt, suho meso po 2 30c funt pošiljam širom Ame proti poštnemu ali expres povzetju.

KRAMER'S MEAT MARKET
5301 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio

Želodčno Zdravil Iskreno Priporočano

Chicago, Ill. — "Trinerjevo gr vino jemljem, kadarkoli trpim na lodčnih ali prebavnih nerednosti lahko ga iskreno priporočam v mur." — Mrs. Susanna Pavlus. Ni delati poizkusov s kakim drugim vajalnim sredstvom. Jemljite Tri jevo grenko vino, ki je tekom za 44 let dokazalo, da je najbolj zan vo zdravilo proti zaprtju, plinom, bemu teku, glavobolu, nemirn spanju in podobnim težavam. Pri lekarnarjih.

TRINERJEV ELIKSIR GRENKEGA VINA

Joseph Triner Company, Chica

Agitirajte za Prosvet

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA

izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za koristi, ter potrebno agitacijo svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta

Najzanesljivejše dnevne delavske vesti so v dnevniku "Prosveti." Ali jih čitate vsak dan?

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta i šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 za eno letno n nino. Ker pa člani še plačajo pri asesmentu $1.20 za tednik, se jim to šteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado	$6.00	Za Cicero in Chicago je
1 tednik in	4.80	1 tednik in
2 tednika in	3.60	2 tednika in
3 tednike in	2.40	3 tednike in
4 tednike in	1.20	4 tednike in
5 tednikov in	nič	5 tednikov in

Za Evropo je $9.00

Izpolnite spodaji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali M Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti člar ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na d Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto $..........

1) Ime.......................................Čl. društva št..........

Naslov ....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov družine:

2) ....Čl. društva št..........

3) ....Čl. društva št..........

4) ....Čl. društva št..........

5) ....Čl. društva št..........

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, kn koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovašk češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerne, unijsko delo prv

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vsa potrebna pojasnila.